

YAYICI & YAYINCI DİLEMMASI: YAPAY ZEKANIN OLUŞTURDUĞU HABERİN TELİFİ

*Disseminators & Broadcasters Dilemma: Copyright of News as
Production of Artificial Intelligence*

Nurullah Enes Süheyl BELADA*

Öz

Basın yayıncılarının ilk çıkan gazeteden beri hukuki koruma talepleri karşılıksız kalmıştır. Haberin dijital mecralara geçmeye başlaması ile bu talepler artmıştır. Zira artık internetin kapı bekçisi durumundaki Google ve Facebook(META) gibi küresel şirketler internette haberin yayıcısı konumuna gelmişlerdir. Geldikleri bu konum itibariyle tiraj ve reklam geliri anlamında kan kaybeden basın yayıncıları, yapmış oldukları yatırımların korunması için yayınları üzerinde talep ettikleri hukuki koruma konusu yeniden gündeme gelmiştir. Ancak tarihten bu tarafa haberin telifi ilk defa karşılıksız kalmayarak Avrupa Birliği tarafından bir yönerge ile hukuki kapsam içine alındı. Artık basın yatırımcısının da bağlantılı hak sahibi olarak değerlendirildiği günümüzde yapay zekanın konumu bir kez daha soru işaretleri doğurmaya başlamıştır. Çünkü hem basın yayıncılarının haber metni oluşturmalarında hem de dijital haber

* Avukat, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Doktora Öğrencisi, nurullahenessuheyl.belada@student.asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7465-6158.

Makale Gönderim Tarihi/Received: 07.11.2023.

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 04.06.2024.

Atıf/Citation: Belada, Nurullah Enes Süheyl. "Yayıncı & Yayıncı Dilemması: Yapay Zekanın Oluşturduğu Haberin Telifi." *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 1 (2024): 540-568.

"Bu eser, Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License ile lisanslanmıştır. / This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License."

yayıncılarının haber derlemelerinde ve snippet oluşturmada yapay zeka kullanılmaktadır. Yapay zekanın ürettiği haberin ya da kategorize ederek tüketiciye sunduğu haber metinlerinden doğan hakların kim tarafından kullanılacağı konusunda dünyadaki yasalar, yargı kararları ve doktrin araştırılarak karşılaşılan hukuki sorunlara uygun çözüm yollarının araştırılması amaçlanmıştır. Basın yatırımcısına getirilen bağlantılı hakların yapay zekanın ürettiği haber metinlerini hangi şekillerde etkileyeceği ve bunlardan doğan hakların kim tarafından kullanılacağı da makalemizin konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Telif, Fikri Mülkiyet, Haber, Servis Sağlayıcı, Yayıncı, Yayın, Google News, Snippet, Hyperlink.

Abstact

Press publishers' requests for legal protection have remained unanswered since the first newspaper was published. These demands have increased as news started to move to digital channels. Because global companies such as Google and Facebook (META), which are now the gatekeepers of the internet, have become the disseminators of news on the internet. The issue of legal protection requested by press publishers, who have lost blood in terms of circulation and advertising income due to their current position, for their publications in order to protect the investments they have made, has come to the fore again. However, for the first time in history, the copyright of the news did not remain unrequited and was included within the legal scope with a directive by the European Union. Nowadays, when press investors are also considered as related rights holders, the position of artificial intelligence has once again begun to raise question marks. Because artificial intelligence is used both in press publishers' creation of news text and in digital news publishers' news compilation and snippet creation. It is aimed to investigate appropriate solutions to the legal problems encountered by researching the laws, judicial decisions and doctrine in the world about who will exercise the rights arising from the news produced by artificial intelligence or the news texts it categorizes and presents to the consumer. The subject of our article is how the related rights brought to the press investor will affect the news texts produced by artificial intelligence and who will use the rights arising from these.

Keywords: Copyright, Intellectual Property, News, Service Providers, Disseminator, Broadcaster, Google News, Snippet, Hyperlink.

GİRİŞ

İnsanlar en önemli yetileri olan konuşma sayesinde etrafındakiler ile iletişim kurmaktadır. Ancak bireyin toplum içinde yaşayan bir varlık olması sebebiyle öncelikle *etraf* kavramı genişlemiş, bu sebeple de iletişim kanalları *konuşmanın* ötesine geçmiştir. Zira insanın doğası gereği medeni (toplumsal) bir varlık olması¹ bu genişlemeyi hem mümkün ve hem de zorunlu kılmıştır. Neticede haber ihtiyacı önceleri tacirler vasıtasıyla taşınan haber mektupları ile sağlamış sonraki yüzyıllarda ise gazetelerin ortaya çıkmasıyla giderilmiştir.²

Sahip olduğu konum ile gazeteler hem yatırımcısını hem de okuyucusunu bulmuş ve günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Bu süreçte haber metinleri, halkın haber alma özgürlüğünün korunması gerekçesiyle ilim ve edebiyat eseri gibi telif korumasından yararlanamamışlardır.³ Haber metinleri bu yönüyle mahkeme kararları gibi umuma açık kalmış olsa da fiziki satış miktarı olan tirajları ve reklam gelirleri sayesinde yatırımcılarını ayakta tutmayı başarmıştır. Gazetelerin dijital platformlara geçişiyle birlikte habere ulaşma miktarı artmış ancak haber yayıncıları elde edilen kazançtan ayrı oranda faydalanamamıştır. Bu sürecin bir diğer kazananı haber yayıncısı konumunda olan Facebook(META), Google gibi sosyal ağ sağlayıcıları olmuştur. Basın yayıncıları tarafından hazırlanan haberler sosyal ağ sağlayıcıları tarafından paylaşımına girdiğinde okuyucular haber sitesine girme ihtiyacı dahi duymamaya başlamışlardır. Avrupa Birliği (AB), birliği korumak için Dijital Tek Pazar oluşturmaya çalışmış ve bunun

¹ İbn Haldun, *Mukaddime* (İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayınları, 2015), 1:125; Ali Haydar Efendi, *Dürrer'ül-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm* (İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2016), 1:32.

² Nurettin Güz, "Gazeteler ve Yazılı Basın Tarihi," iç. *İletişim Tarihi ve Sosyolojisi* (Erzurum: Atatürk Üniversitesi AÖF, 2012), 1-4, Podszun, "Searching the Future of Newspapers: With a Little Help from Google and IP Law?," *IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law* 44, no. 3 (2013): 259.

³ Cahit Suluk, "Haber için Google'ın Telif Ödemesi," *Fikri Mülkiyet*, erişim tarihi Nisan 03, 2023, <https://fikrimulkiyet.com/haber-icin-googlein-telif-odemesi/>.

için 2019/790 sayılı Dijital Tek Pazar Yönergesini (DSM) çıkarmıştır. Yönergenin 15.maddesi basın yayıncılarına koruma getirmiş ve haber yayıncılarına karşı basın yayıncılarının yatırımlarını korumayı amaçlamıştır. Düzenleme sonrasında artık hyperlink vererek oluşturulan paylaşımlar çok kısa ve önemsiz kısımlar dışında haber metnine dair esaslı içerikler barındırırsa basın yayıncılarının haklarını ihlal etmiş sayılacaktır.⁴ Sosyal ağ sağlayıcıları bu gibi haber metni hyperlinklerini yapay zekâ(YZ) ile ayıklamakta, analiz ederek gerekli kısımları kırpılmaktadırlar. Yine de hyperlink verilerek yayıncılar tarafından yapılan paylaşımlar haberlerin tıklanma sayılarını artırmış ancak haber sitelerinin anasayfa etkileşimlerinin azalmasına sebep olmuştur.⁵ Zira insanlar aradıkları haberler için haber sitelerinde gezinmek yerine META, Google gibi haber derleyicilerinden doğrudan ilgili haberi okumakla yetinmektedirler. Bu da reklam verenlerin ilgisini basın yayıncılarından çok sosyal ağ sağlayıcılarına yönlendirmektedir.

Benzer şekilde bir başka sorun ise basın yayıncılarının metin üreticileri konusunda kendisini göstermektedir. Yapay zekâ teknolojisinin geldiği konum itibariyle yapay zekânın kimi noktada haber içeriği ya da raporlar oluşturabildiği görülmektedir. Bu itibarla basın yayıncılarının bağlantılı haklardan yararlanabilmesi için haber metninin kendisine atfedilip atfedilemeyeceği gündeme gelmektedir. Yapay zekâ ve telif hakları alanında Avrupa Birliği'nin hukuki tartışmalarda öne çıkan bir yapısı olduğu görülse de basın yayıncılarının yapay zekâ yatırımı yaptığı Çin gibi başka ülkelerde de benzer davalara rastlanılmaktadır.⁶

Henüz gelişimini sürdürmekte olan bilişim hukuku ile telif hakları konusu araştırmamızın merkezinde yer almaktadır. Makalede haber içeriklerinin hyperlinklerde gözükken kısımları da dahil olmak üzere yapay zekâ tarafından

---

⁴ Cahit Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, no. 12 (2022): 208-9.

⁵ Suluk, "Haber için Google'ın Telif Ödemesi," 177-78.

⁶ Feilin v Baidu Kararı - Beijing Internet Court, No. Jing 0491 Min Chu No. 239, 25.04.2019, (https://english.bjinternetcourt.gov.cn/2019-05/28/c_168.htm); Tencent v. Shanghai Yingxun Technology Co. Ltd. Kararı - Shenzhen Nanshan Bölge Halk Mahkemesi No. Yue 0305 Min Chu No. 14010, 24.12.2019, (<https://www.chinajusticeobserver.com/law/x/2019-yue-0305-min-chu-14010>).

oluşturulan haber metinlerinin meydana getirdiği sorunlar üzerinde durulacaktır. Dünyada rastlanılan uyuşmazlık örnekleri, Dijital Tek Pazar Yönergesi ve diğer hukuki düzenlemeler incelenecektir. Bu inceleme yapılırken mahkeme ve doktrin görüşleri eşliğinde basın yayıncıları ile haber yayıncıları arasındaki muhtelif uyuşmazlıklara çözüm yolları aranacak, Türk Hukukundaki mevcut düzenlemelerin buna uygun olup olmadığı değerlendirilecektir.

I. HABER YAYINCILARININ TELİF HAKLARI REGÜLASYONLARI

Yayın kuruluşlarının hakları 5846 sayılı Firik ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK) 80/C maddesinde, icracı sanatçılar (FSEK m.80/A), icra girişimcileri (FSEK m.80/A b.7), fonogram yapımcıları (FSEK m.80/B), film yapımcılarıyla (FSEK m.80/2) birlikte bağlantılı hak olarak korunmaktadır. Bu haklar ekonomik haklardan olup yatırımcısının yüklendiği maliyetleri karşılamak üzerine verilmiştir. Yani bu düzenlemeler esasında yatırımcıları korumak ve teşvik etmek maksadıyla getirilmiş haklardandır. Bununla beraber yatırım işlevleri benzer nitelikte olsa da söz konusu haklar basın yayıncılarını ve yayın evlerini kapsamamaktadır.⁷ Ancak film yapımcılarına sağlanan hakların neden basın yayıncılarına da sağlanmadığı konusu muğlaklık barındırmaktadır. Hugenholtz, kendilerine masraf getireceği sebebiyle tv-radyo yayıncılarının Roma sözleşmesiyle bağlantılı haklar getirilmesine lobi yaparak karşı çıktıklarını belirtmektedir.⁸ Ancak bu karşı çıkış sebebiyle bağlantılı haklar kaldırılmamış bilakis tv-radyo yayıncılarına da aynı mali haklar getirilerek sorun aşılmıştır. Daha sonra AB’de film yapımcılarına da aynı sebeplerle bağlantılı haklar tanınmıştır.⁹ Dolayısıyla basın yayıncıları bugüne kadar yeterli lobi faaliyeti yapamadıkları için bu haklara sahip olamamış gözükmektedirler.

---

⁷ Suluk, “Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar,” 178; P. Bernt Hugenholtz, “Neighbouring Rights Are Obsolete,” *IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law* 50, no. 8 (2019): 1006.

⁸ Hugenholtz, “Neighbouring Rights are Obsolete,” 1006-7.

⁹ Hugenholtz, “Neighbouring Rights are Obsolete,” 1007; Suluk, “Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar,” 174.

1609'da genellikle ilk gazete olduğu kabul edilen ve Almanya Strasbourg'da çıkarılan Zeitung adlı gazetenin sahibi Johann Carolus, yayımladığı savaş ve dış politika haberleri için bir hukuki koruma talep etmiş ve talep dilekçesi reddedilmiştir.¹⁰ 19.yy'da Avustralya ve ABD'de bazı çalışmalar yapılmış; 1940'lı ve 1990'lı yıllarda TRIPS müzakerelerinde bağlantılı hak sahipliği verilip verilmemesi gündeme gelmiştir. Fikri hakların doğumu ve gelişimi esnasında bu şekilde aralıklarla gündeme getirilen basın yayıncılarının hakları istenilen korumayı bulamamıştır.¹¹ Haberin dijital alana kaymasıyla birlikte basın yayıncılarının da ekonomik kazançları ciddi bir düşüş ile karşı karşıya kalmaya başlamıştır. Zira basın yatırımcısı kazancını fiziki gazete satışları ve bu tirajlarına oranla aldıkları reklamlar üzerinden sağlamaktadır. Fakat haberin dijitale geçişi ile 2014-2018 yılları arasında basın reklamları %35'lik bir düşüş yaşarken, META ve Google reklam gelirlerini neredeyse %100'ün üzerinde artırarak ~78 milyar dolar kazanç elde etmişlerdir.¹² 2022 yılında duopol ismiyle anılan META ve Google ilk kez ABD reklam gelirlerinin %50'sinin altına inmiş olsa da hâlâ pazardaki en büyük şirketler olma özelliklerini korumaktadırlar.¹³

Gelir oranlarından da görüldüğü gibi artık basılı medya ve gazetecilik yeterince kâr getirmemeye başlamıştır. Bu sebepler haber üreticilerinin dijitale kaymasını beraberinde getirmiş olsa da genel reklam gelirlerinden yeterli payı alamayan basın kuruluşları durumdan rahatsızlık duymaya devam etmiştir. Çünkü dijitalde yayınlanan haber metinleri Google ve META gibi büyük şirket yapay zekalarıyla yaptıkları haber derlemelerinde hyperlink ile paylaşılmaktadır. Bu linklerin altında snippet adı verilen haber içeriğinden bir bölüm de yer almaktadır.¹⁴ Bu bölümde yayınlanan haber içeriği kimi zaman o kadar geniş ve

---

¹⁰ Podszun, "Searching the Future of Newspapers," 261.

¹¹ Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayınlarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 172.

¹² Suluk, "Haber için Google'ın Telif Ödemesi," 178.

¹³ "İki Devlik Tekel Sona Eriyor: Google ve Meta İnternet Reklam Pazarının Yarısını Daha Azını Kontrol Ediyor," NTV, erişim tarihi Nisan 07, 2023, <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/iki-devlik-tekul-sona-eriyor-google-ve-meta-internet-reklam-pazarinin-yarisini-daha-azini-kontrol-ediyor,3NLx8RAL1kq9AazHso0UUA>.

¹⁴ Podszun, "Searching the Future of Newspapers," 259.

haber esasına dair olmaktadır ki kullanıcılar tarafından linke tıklanmadan bile haber içeriği anlaşılabilir. Açıklanacağı üzere yapılan kimi düzenlemeler ile snippetların haber özünü belli etmesinin önüne geçilmesi amaçlanmış ancak istenilen sonuçlar alınamamıştır. Zira bu sefer de haber içeriklerinin link üzerinden erişimleri artsa da basın yayıncısının dijital web sayfasının anasayfa trafiği azalmıştır.¹⁵

A. Almanya

26.06.2009'da Berlin'de bir toplantı düzenleyerek fikri mülkiyet haklarının korunması talebinde bulunan Avrupalı 166 yayıncı Hamburg Deklarasyonu yayınlamışlardır.¹⁶ Bildirgede yazarların fikri ürün verebilmesi, bağımsız gazeteciliğin korunması için düzenleme yapılmasını ve bu düzenlemelerin interneti mecralarını da kapsamı gerektiğini vurgulamışlardır.¹⁷ Yapılan çalışmalar sonrasında Almanya 01.03.2013 tarihinde Alman Telif Hakları yasasında değişiklik yapmaya karar verdi. Kanuna getirilen m.87/f(1) düzenlemesinde *basın ürünü* tanımı getirilmiştir. Buna göre gazeteciliğin teknik ve editoryal hazırlıklarından geçerek periyodik olarak bir başlık altında yayınlanan koleksiyonlardaki (*bilgi yayma, fikir üretme, eğlendirmeye* hizmet eden makale ve resimler gibi) gazetecilik katkıları basın ürünü olarak nitelendirilmiş; içeriğin çoğunluğunun reklam olamayacağı özellikle belirtilmiştir. Bu şekilde üretilmiş basın ürünü ve – tek tek kelimeler ya da en küçük metin alıntısı dışındaki - parçaları üzerinde basın yayıncısının münhasır ticari haklara sahip olduğu belirtilmiştir. Basın yayını eğer bir şirket bünyesinde oluşturulmuşsa hak sahibinin şirket sahibinin olacağı belirlenmiş ve hakkın kullanımı devredilebilir nitelikte olup bir yıl ile sınırlandırılmıştır. Alman düzenlemeleri yalnızca ticari kullanım haklarını tanıdığı için günlük kullanıcılar ve araştırmacılar gibi kişileri

---

¹⁵ Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 177-78.

¹⁶ "International Publishers Sign 'Hamburg Declaration to Protect Intellectual Property Rights,'" axelspringer, erişim tarihi, Nisan 07, 2023, <https://www.axelspringer.com/en/ax-press-release/international-publishers-sign-hamburg-declaration-to-protect-intellectual-property-rights>.

¹⁷ European Publishers Council, *Hamburg Declaration Regarding Intellectual Property Rights* (Berlin: EPC, 2009), https://www.fieg.it/upload/documenti_allegati/Hamburg_Declaration.pdf.

mali açıdan etkilememiştir. Alman yasa koyucular bu düzenleme ile paylaştıkları linkler ile haber sitesini adeta bypass eden META - Google gibi *internetin kapı bekçisi*¹⁸ şirketlerden basın yayıncılarını korumak istemiştir.

Google gibi küresel şirketlerle karşılaştırıldıklarında getirilen düzenlemenin ne kadar işe yarayacağı soru işaretleri barındırmış ve düzenlemenin *dışsöz kaplına* dönebileceği belirtilmiştir.¹⁹ Gerçekten de düzenleme sonrasında Google'dan telif bedeli isteyen basın yayıncılarına ödeme yapılmadığı gibi Google tarafından görünürlükleri de azaltılmıştır. Dolayısıyla internet trafiklerinin azalmasından endişe eden şirketler ya haklarından vazgeçmek ya da haklarını Google'a devretmek şeklinde tutum takınmışlardır. Gün sonunda Alman basın yayıncıları ikiye bölünmüş ve bir kısmı haklarını bedelsiz şekilde Google'a açmaya başlamış bir kısmı da Google tarafından bedel ödenmediği için telif hakkı ihlali, görünürlük azaltma sebebiyle de rekabet yasağının çiğnenmesi gibi hukuki mücadelede ısrar yolunu seçmiştir. Ancak günlük internet aramalarının neredeyse %90'ının yapıldığı Google gibi bir şirketin görünürlüğü azaltmak şeklindeki karşılığı gerçekten de sonuç vermiştir.²⁰:

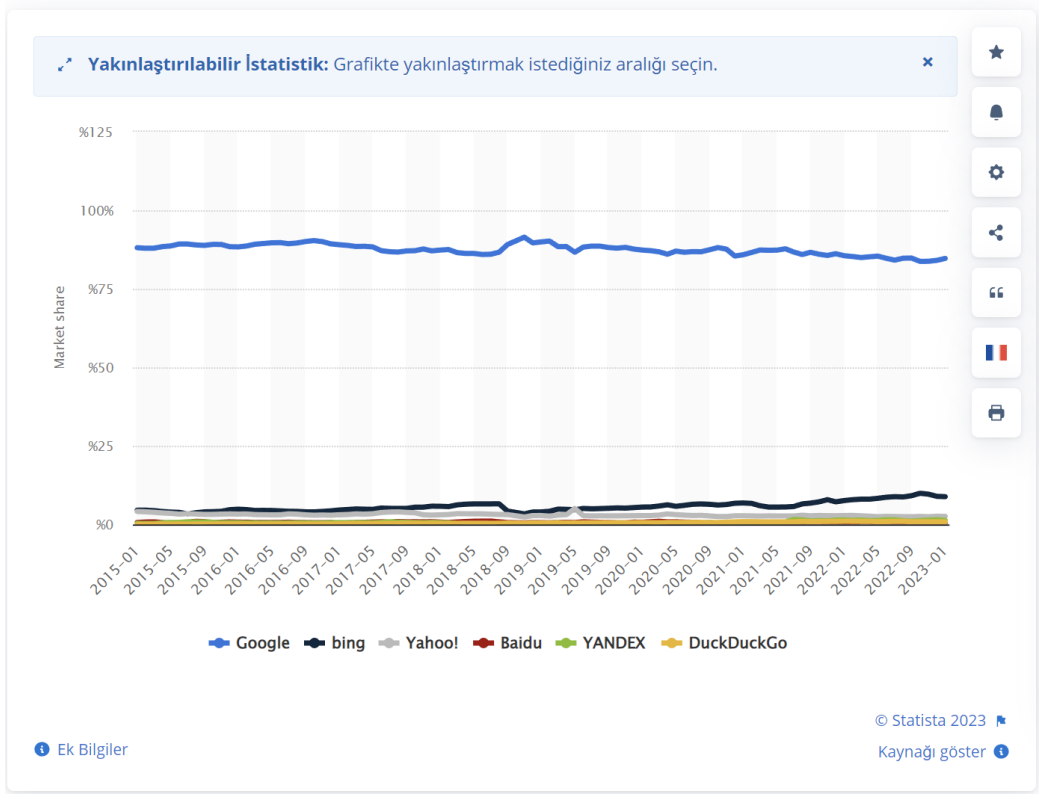
---

¹⁸ Suluk, "Haber İçin Google'ın Telif Ödemesi."

¹⁹ Podszun, "Searching the Future of Newspapers," 260.

²⁰ "Global Search Engine Desktop Market Share 2023," Statista, erişim tarihi Nisan 07, 2023, <https://www.statista.com/statistics/216573/worldwide-market-share-of-search-engines/>.

Tablo 1. 2023 Arama Motorları Popülaritesi.²¹

Almanya'nın en büyük yayıncılarından Alex Springer de başlangıçta mücadele yolunda ısrarcıyken yönünü değiştirerek içeriklerini ücretsiz şekilde Google'a bırakmıştır. Bu sebeple Alman basın yayıncıları Google ile ücretsiz anlaşma veya internet aramalarından silinme gibi bir dilemma arasında kalmışlardır. Neticede verilen hukuki mücadeleler bir sonuç vermemiş ve küçük

²¹

“Global Search Engine Desktop Market Share 2023.”

girişimcilerin cezalandırılması gibi bir sonuç ortaya çıkmış ve 2019'da uygulamadan kalkmıştır.²²

B. İspanya

2014 yılında İspanya Fikri Mülkiyet Kanununda da snippetlar için bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre periyodik yayınlarda ve periyodik olarak güncellenen web sitelerinde yer alan parçaların toplu halde dijital hizmet sağlayıcılar (Google, META vs.) tarafından halka sunulması durumunda basın yayıncısına uygun bir tazminat talep etme hakkı tanınmıştır.

Almanya'dakine benzer olan bu düzenlemenin farkı, yayınların *bilgilendirme, kamuoyu oluşturma veya eğlendirme* amacıyla hazırlanabilmesi olmuştur. Bu düzenlemede basın yayıncılarının haklarını oluşturan içerikler daha geniş bir kapsama alınmış ancak vazgeçilemez ve devredilemez nitelikte düzenlenmiştir. Ayrıca haklar ticari maksatlı olup münhasır değildir ve toplu yönetim kuruluşları üzerinden takip edilecek şekildedir. Fotoğraflar, tek tek kelimeler ve kısa alıntılar da dahil edilmemiştir. Ancak yapılacak alıntılarının sınırları konusunda muğlaklık bulunmaktadır. Ayrıca basın özetleri, basın incelemeleri, dijital haber kupürleri, ticari amaçlı çoğaltmalar gibi kavramların tanımları yer almamaktadır.²³

Alıntı sınırlaması arama motorları (özellikle Google gibi) hizmet sağlayıcılarının haberleri kötüye kullanmasını engellemek üzere getirilmiştir.²⁴ Google News hedefe alınarak hazırlanan bu düzenleme sonucunda Google düzenlemeye konu içerikler açısından İspanya'dan çekilme kararı vermiş ve

---

²² CCIA, *White Paper: Understanding 'Ancillary Copyright' in the Global Intellectual Property Environment* (Washington: CCIA 1972), 3, <http://www.cciagnet.org/wp-content/uploads/2015/02/CCIA-Understanding-AncillaryCopyright.pdf>; Armin Talke, "The 'Ancillary Right' for Press Publishers: The Present German and Spanish Legislation and the Eu Proposal," *IFLA WLIC* (2017), 5-6, <http://library.ifla.org/1849/1/119%20talke%20en.pdf>; Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 180-81.

²³ Raquel Xalabarder, "The Remunerated Statutory Limitation for News Aggregation and Search Engines Proposed by the Spanish Government - Its Compliance with International and EU Law," *SSRN* (2014): 4, <https://doi.org/10.2139/ssrn.2504596>.

²⁴ Xalabarder, "The Remunerated Statutory Limitation," 4.

içerikleri sayfalarından çıkartmıştır. Dijital gazetelerin internet trafikleri ve buna bağlı kazançları da düşüşe geçtiği görülmüştür.²⁵

C. AB Ülkelerindeki Diğer Çalışmalar

Avrupa Birliği ülkelerinde sorunları aşmak için benzer şekilde denemeler yapıldıysa da kalıcı bir sonuca ulaşılamamıştır. Fransa, Google'ı paylaşılan bağlantılar üzerinden vergi ödemekle karşı karşıya bırakmış ve bunun üzerine Google ile Fransız Basın Derneğini hükümet himayesiyle bir masaya oturtturarak *dünya olayı* olarak duyurduğu bir müzakereye zorlamıştır.²⁶ Bu müzakereler sonrasında Google dijital habere geçişi kolaylaştırmak için Dijital Yayın İnovasyon Fonu'na 60 milyon euro ödemiştir. Benzer şekilde İtalya'da 12 milyon euro, Belçika'da gazeteciler meslek birliğine 5 milyon euro ödeme yapmış ve Google AB'ye 150 milyon euro, META da 300 milyon dolar ödeme yapacağını duyurmuştur.²⁷

II. DİJİTAL TEK PAZARDA TELİF HAKKI YÖNERGESİ VE BASIN YAYINCILARI

Avrupa devletlerinde fikri haklar öncelikle kendi iç hukuklarındaki çabalar ile geliştirilmeye çalışılmıştır. Ancak ferdi çabaların istenilen sonuçları vermemesi üzerine ortak bir düzenleme yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Öncelikle Avrupa sınırlarında Dijital Tek Pazar kurulmak istenmiştir. Yapılan çalışmalarla

²⁵ Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 182.

²⁶ Podszun, "Searching the Future of Newspapers," 260; Ula Furgal, "The Eu Press Publishers' Right: Where Do Member States Stand?," *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 16, no. 8 (2021): 889.

²⁷ Christophe Geiger, Oleksandr Bulayenko ve Giancarlo Frosio, "Opinion of the CEIPI on the European Commission's Copyright Reform Proposal, with a Focus on the Introduction of Neighbouring Rights for Press Publishers in EU Law," *SSRN Scholarly Paper* (2017): 6-7, <https://doi.org/10.2139/ssrn.2921334>; Barbara Ortutay, "Facebook to Invest \$300 Million in News, Focusing on Local," AP NEWS, erişim tarihi Ocak 15, 2019, <https://apnews.com/article/---5a70617ac06b4b65ad32dc2e4d372eed>; CCIA, *White Paper: Understanding "Ancillary Copyright" in the Global Intellectual Property Environment*, 4; Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 183-84.

2019 yılında Dijital Tek Pazar Yönergesi kabul edilmiştir.²⁸ İç pazarda rekabetin bozulmasını önlemek ve birlik uyumlaştırmalarını geliştirmek için m.29 gereğince söz konusu yönergenin iki yıl içinde yani 07.06.2021 tarihine kadar üye devletler tarafından iç hukuklarına uyumlaştırılması kararlaştırılmıştır.

Gelinen süreçte haberin iyiden iyiye dijital mecralara kaymış olması telif haklarının da buna uyumlaştırılmasını zorunlu kılmıştır. Bu sebeple öncelikle Dijital Tek Pazar'da Telif Hakları teklif metni²⁹, ardından 17.04.2019 tarihinde de Dijital Tek Pazar'da Telif Hakları Yönergesi³⁰ (CDSM) yayınlanmıştır. Yayınlanan metinler içinde basın yayıncılarına bağlantılı hak sahibi olarak yer verilmiştir.

A. Bağlantılı Hak Tanınması

Haberin dijitale geçmesi ile ortaya çıkan gerilim basın yatırımcısının klasik çalışma modelleri üzerinde ciddi bir baskı ortaya çıkarmıştır. Hizmet sağlayıcı dev platformların kazançlarını yapay zekanın derlediği hazır içerikler üzerinden sağlaması dijital reklam gelirlerinin de büyük kısmının doğrudan veya dolaylı biçimde platformlara yapılmasına sebep olmaktadır.³¹ Küresel medya şirketleri bazı ikili anlaşmalar ile bu konuda mesafe kat etmeye çalışmaktadırlar. Örneğin Rupert Murdoch sahibi olduğu News Corp. ve Google arasında bir anlaşma yaptıklarını duyurmuştur. ABD'de yayın yapan The Wall Street Journal, Barron's, MarketWatch, New York Post; İngilterede yayın yapan The Times, The Sunday Times, The Sun; Avustralya'da yayın yapan The Australian, news.com.au, Sky News gibi Murdoch'un sahip olduğu şirketlerin de katıldıkları toplantıda üç yıllık bir anlaşma yapıldığı duyurulmuştur. Anlaşma Google hizmetlerinde öne çıkarılmayı, sesli gazeteciliğin ve Youtube video gazeteciliğinin geliştirilmesini de

---

²⁸ "Digital Single Market Directive (EU) 2019/790," EUR-Lex, erişim tarihi Mart 07, 2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790>.

²⁹ "Dijital Tek Pazarda Telif Hakları ve Bağlantılı Haklar Teklif Metni," EUR-Lex, erişim tarihi Mart 07, 2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.

³⁰ "Dijital Tek Pazarda Telif Hakları," EUR-Lex, erişim tarihi Nisan 08, 2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790>.

³¹ Google News doğrudan reklam almadığı halde ne şekilde kazanç sağladığı konusunda bkz. Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 189.

kapsamaktadır. Ancak en önemli husus elbette reklam gelirlerinin paylaşılmasını hakkında vardıkları mutabakattır.³² Ancak dev platformlarla pazarlık gücü elde etmesi kolay olmayan küçük yatırımcılar yapılacak ulusal ve uluslararası düzenlemeleri beklemektedirler.

Almanya, Belçika, İspanya gibi ülkelerde çıkarılan düzenlemelerin etkinlik sağlayamaması Avrupa'da toplu bir düzenleme yapılmasını ve hakkın toplu takibini gerekli hale getirmiştir. Bazı yargı kararlarının da çıkarılacak düzenlemenin şeklinin belirlenmesinde etkili olduğu belirtilmektedir.³³ Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Yönergesi ile AB artık basın yayıncılarına da bağlantılı hak getirmiştir. Yapılan düzenleme regülasyon değil yönerge şeklinde çıkarılmıştır ve üye devletlerin kendi iç hukuklarında gerekli uyumlaştırmaları yapmaları gerekmektedir. Üye devletlerin iç hukuklarına uyarlamaları için 07.06.2021 tarihine kadar iki yıllık bir zaman tanınmıştır. Bazı ülkeler uyumlaştırma sırasında düzenlemeyi yorumlayarak kendi iç hukuklarına intibak ederlerken bazıları sıradan bir iktibas ile aynı metni hukuklarına geçirmektedirler.³⁴

B. Hakkın Kapsamı, Süresi Ve İstisnaları

Getirilen yeni bağlantılı hak CDSM m.15'te düzenlenmiştir. *Çevrimiçi kullanımlarda basın yayıncılarının korunması* başlığı altında düzenlenmiş ve korunması amaçlanan hedef kitle belirtilmiştir. Basın yayıncılarına, Bilgi Toplumu Telif Hakları ve İlgili Hakların Belirli Yönlerinin Uyumlaştırılmasına ilişkin 2001/29/EC sayılı direktifte bulunan bazı hakların sağlanacağı düzenlenmiştir. Buna göre basın yayıncılarına m.2 ve m.3(2)'te belirtilen *çoğaltma hakkı* ile *umuma iletme hakları* tanınmıştır.

Düzenlemenin ilk fıkrasının 2., 3. ve 4. bentlerinde hakkın kapsamı dışında bırakılacak kullanımlar belirtilmiştir.

---

³² "News Corp and Google Agree to Global Partnership on News," News Corp., erişim tarihi Şubat 17, 2021, <https://news-corp.com/2021/02/17/news-corp-and-google-agree-to-global-partnership-on-news/>.

³³ Hugenholtz, "Neighbouring Rights are Obsolete," 1009; Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 186-87.

³⁴ Furgal, "The Eu Press Publishers' Right," 888.

1. Ticari Olmayan Bireysel Kullanımlar Ve Hyperlinkler

İlgili düzenlemenin 2. bendinde *bireysel kullanıcılar tarafından özel veya ticari olmayan kullanımlar* dışarıda bırakılmıştır. Ayrıca 3.bentte de *hyperlinkler* kapsam dışında bırakılmıştır. Zaten Google link vermeyi aynen alıntı yapmak gibi görmekte ve bunun bir ihlal oluşturmadığını savunmaktadır. Bu sebeple alıntı yapmak için müsaade almaya gerek duymamaktadır.³⁵ Ticari olmayan *bireysel kullanımlar ve hyperlinklerin* madde istisnası kapsamında dışarıda bırakılması açık ve basit şekilde anlaşılabilir durmaktadır. Oysa *çok kısa alıntılarının* hangi sınırlar dahilinde kalacağı konusu belirsizlik içermekte ve uygulayıcı ülkeler tarafından yorumlanması gerekmektedir.³⁶

2. En Küçük Alıntı

Hakkın istisnalarını düzenleyen 4. fıkra ise alıntılarının sınırlarını belirleyici nitelikte hazırlanmaya çalışılmıştır. Buna göre basın yayınından *tek tek kelimelerin veya çok kısa alıntılarının kullanılması* ihlal oluşturmayacaktır. Düzenlemenin bu kısmı Alman Telif Hakları Yasasında getirilen sınırlama ile benzerlik göstermektedir.

Düzenlemeyi iç hukuklarına yorumlayarak uygulayan ülkeler genellikle kelime sınırı koymamış, somut olaylara uygulanabilir bazı soyut kriterler belirlemeye çalışmışlardır. Ancak bunun yanında yönergenin çıkmasında etkili olan Avrupa Birliği Adalet Divanının (ABAD) *Infopaq* kararlarında izinsiz alıntılarda 11 kelimelik bir sınır bulunmaktadır. Ne var ki bu kararda yapılan alıntının ayrıca kendi başına hususiyet taşıyor olma şartı da aranmaktadır.³⁷

---

³⁵ Suluk, "Haber İçin Google'ın Telif Ödemesi."

³⁶ Ula Furgal, "The Emperor Has No Clothes: How the Press Publishers' Right Implementation Exposes Its Shortcomings," *GRUR International* 72, no. 7 (2023): 2, <https://doi.org/10.1093/grurint/ikad025>; Furgal, "The Eu Press Publishers' Right," 888; Tito Rendas, "Does Size Matter? The Press Publishers' Right and the Implementation of the 'Very Short Extracts' Limitation," *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 17, no. 6 (2022): 473, <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpac040>.

³⁷ Avrupa Birliği Adalet Divanı 4.D, *Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening* Kararı, Case C-5/08, 16.07.2009, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0005>).

Ayrıca Alman Patent Ofisinin basın yayınlarından yapılan alıntılarının 7 kelimeyi geçmeyeceği içtihadı kimi yazarlara göre dikkate alınabilir görülmektedir.³⁸

Kelime sınırı koyulmasını doğru bulmayan bazı ülkeler ise çeşitli kriterler koyarak maddenin uygulanabileceğini belirtmektedirler. Belçika, düzenlemenin basın yatırımcısının ekonomik açıdan korunması için getirildiğini öne çıkararak muafiyet sınırının belirlenmesinde ekonomik bir yorum yapılması gerektiğini belirtmektedir. Dolayısıyla alıntının *tek başına bir ticari değere* de sahip olamayacak bir şekilde kullanılmasını ileri sürmektedir.³⁹ İtalya ise alıntının *bilginin serbest dolaşımına engel olmayacak kadar bir kısmının* muaf sayılmasını savunmaktadır.⁴⁰ Bunun yanında Estonya'nın ise haber başlıklarını muaf tutacak şekilde maddeyi yorumladığı belirtilmektedir.⁴¹ Fransa ise kullanımların basın yayıncısının etkililiğini etkilememesi ilkesi ile hareket etmiştir. Ayrıca alıntının, basın yayınının yerini tutmaması ve kullanıcıların basın yayınına atıf yapmasını engellememesi gerektiği vurgulanmıştır.⁴² Bütün bunların yanında *en kısa alıntının* sınırlarının belirlenebilmesi ve Avrupa ülkelerinde yaşanan yorum farklarının giderilerek uygulama yeknesaklığının sağlanabilmesi için ABAD içtihatlarına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.⁴³

Yapılan düzenlemenin süresi klasik telif hakları süresinden ayrı olarak yalnızca iki yıl ile sınırlı tutulmuştur. Telif süresi gibi ömür boyu ve ölümden sonra yetmiş yıl gibi bir süre ile korunması durumunda haber alma özgürlüğünün ciddi manada sınırlandırılması mümkün olabilecektir. Bunun yanında taslak metninde yirmi yıllık bir süre öngörülürken kabul edilen metinde hakkın yalnız iki yıl ile

³⁸ Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 209.

³⁹ "Belge Avis Du Conseil De La Propriété Intellectuelle Du 19 Juin 2020," Belçika Fikri Mülkiyet Konsili, erişim tarihi Kasım 22, 2023, <https://economie.fgov.be/fr/themes/propriete-intellectuelle/institutions-et-acteurs/conseil-de-la-propriete/avis/avis-du-19-juin-2020-du>.

⁴⁰ Avrupa direktiflerinin iç hukuka aktarılması ve diğer Avrupa Birliği kanunlarının uygulanması hakkında Hükümet Delegasyonu için bkz. Avrupa Delegasyon Yasası 2019-2020, GU. 04.23.2021, S. 21G00063, (https://newsletter.gazzettaufficiale.it/archivio/2021/newsletter_17_2021.html).

⁴¹ Furgal, "The Eu Press Publishers' Right," 891.

⁴² Rendas, "Does Size Matter?," 473.

⁴³ Furgal, "The Emperor Has No Clothes," 2; Furgal, "The Eu Press Publishers' Right," 891.

sınırlı tutulması dikkat çekicidir. Sürenin bu şekilde kısa olmasının sebebi basın yayınlarının içeriklerinin güncelliğini hızla yitirebilecek olduğu düşünülmektedir. Sürenin kısa tutulması ile toplumun bilgiye erişiminin önü de kapatılmaması olacaktır.⁴⁴

III. TELİF HUKUKU AÇISINDAN YAPAY ZEKA ÜRETİMLERİ

Yapay zeka ürünlerin her geçen gün daha farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu durum fikri mülkiyet hukukunun konusu olabilecek tartışmalar da oluşturmaktadır. Patent konusunda Dabus örneğinin meydana getirdiği tartışmalar⁴⁵ sonuçlanmadan Dreamwriter, ChatGPT gibi yeni tartışmalar⁴⁶ üreten yapay zeka örnekleri gündeme gelmiştir.

Kimi yasalarda, patent ve telif sahibi olunması için -doğrudan ya da dolaylı biçimde- eser yaratıcısının insan olması gerektiği kabul edilmektedir.⁴⁷ Bu yüzden şu ana kadar yapay zeka robotlar adına bir ürün tescili kaydedilmemiştir. Bununla beraber kimi yargı kararlarında yapay zeka adına tescil yapılması mümkün

---

⁴⁴ Suluk, "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar," 205.

⁴⁵ 2019 yılında Stephen Thaler, Dabus isimli yapay zeka tarafından üretilmiş tasarımlar için Dabus adına İngiltere, Avrupa Birliği, ABD, Almanya, Japonya, Güney Kore, Avustralya ve İsrail'de patent ofislerine başvurularında bulunmuştur. Rita Matulionyte ve Jyh-An Lee, "Copyright in Ai-Generated Works: Lessons from Recent Developments in Patent Law," *SCRIPTed: A Journal of Law, Technology and Society* 19 (2022): 10.

⁴⁶ Ju Yoen Lee, "Can an Artificial Intelligence Chatbot Be the Author of a Scholarly Article?," *Journal of Educational Evaluation for Health Professions* 20, no: 6 (2023): 2, <https://doi.org/10.3352/jeehp.2023.20.6>.

⁴⁷ "South Korean Copyright Act," S. 18547 (2021), 2, <https://www.copyright.or.kr/eng/laws-and-treaties/copyright-law/act.do>; Netherland Hoge Raad, Arka Koltuk Davası, E. ECLI:NL:HR:2008:BC2153, 30.05.2008, (<https://uitspraken.rechtspraak.nl/#!/details?id=ECLI:NL:HR:2008:BC2153>); "Compendium II of Copyright Office Practices," ABD Telif Hakkı Bürosu, erişim tarihi Nisan 09, 2023, <https://www.copyright.gov/history/comp/compendium-two.pdf>; UKIPO (İngiliz Patent Ofisi): DABUS Kararı – E. GB1816909.4/GB1818161.0, BL O/741/19, 04.12.2019, 20-30, (<https://www.ipo.gov.uk/p-challenge-decisionresults/o74119.pdf>).

görülme bile yapay zekanın *mucit* olarak nitelendirilebileceği belirtilmektedir.⁴⁸ Keza Çin yasalarında da insan yaratıcı olma şartı açıkça aranmamaktadır.⁴⁹ Fakat *Feilin ve Baidu* davasında mahkeme bir eserin telif korumasından yararlanabilmesi için gerçek kişi tarafından üretilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kararda yapay zeka tarafından üretilen ürünlerin eser sahipliğinin programcı veya kullanıcı gibi birisine de atfedilemeyeceği belirtilmiş, bu tarz eserlerin telif korumasından yararlanamayacağına hükmedilmiştir. Bunun yanında mahkemeye göre yapay zekanın otonom meydana getirdiği ürünler telif korumasından yararlanamamaları bile bu çeşitli haklarla korunmaları mümkündür.⁵⁰

Mevcut hukuki düzenlemeler bir eser yaratılabilmesi için eser sahibinin *insan/gerçek kişi* olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu durumda yapay zeka tarafından otonom şekilde meydana getirilen ürünlerinin telif korumasından yararlanabilmesi için iki farklı ihtimal ortaya çıkmaktadır: 1) Yapay zekanın gerçek kişi sayılması; 2) Telif hukukunun insan dışı yaratıcıları kabul etmesi.

Yapay zekanın gerçek kişi sayılmasıyla ilgili tartışmalar henüz bir sonuca ulaşılabilmemiş değildir. Yapay zekanın mevcut hali ile ileride evrileceği düşünülen hal, onlara bir kişilik bahşedilip edilemeyeceği ya da ne tür bir kişilik verilebileceği noktasında büyük farklılıklar barındırmaktadır. Kimi görüşler Suudi Arabistan'daki robot Sofia'ya vatandaşlık verilmesi gibi uygulamalarla robotların

---

⁴⁸ Avustralya Federal Mahkemesi Dabus adına yapılan patent başvurusunu değerlendirdiği davada gerçek kişi olmadığı için robot adına tescil yapılamayacağına hükmetmiş Dabus'un bir mucit olarak kabul edilebileceğini de belirtmiştir. Bkz. Federal Court of Australia, Thaler v Commissioner of Patents Kararı, E. [2021] FCA 879, 30.07.2021, (<https://haugpartners.com/wp-content/uploads/2021/12/Australia-Thaler-v-Commissioner-2021-FCA-879.pdf>); UKIPO, DABUS Kararı: GB1816909.4/GB1818161.0, BL O/741/19, 04.12.2019, 15, (<https://www.ipo.gov.uk/p-challenge-decision-results/o74119.pdf>).

⁴⁹ Lee, "Can an Artificial Intelligence Chatbot Be the Author of a Scholarly Article?," 2.

⁵⁰ Feilin v Baidu Kararı.

da gerçek kişiler sayılabileceğini⁵¹ söylerken kimi görüşler bu robotlara tüzel kişilik verilebileceğini belirtmektedir.⁵² AB ise yayınladığı bir raporda yapay zekalara kendine has bir elektronik kişilik kavramı getirilmesini, hak ve borçlarını karşılamaları için de onlar adına bir fon oluşturulmasının imkânını değerlendirmiştir.⁵³ Ancak kimi görüşler yapay zekaların kişiliği gibi bir tartışmanın asla yapılmaması gerektiğini ileri sürerek onların sınırlı ehliyetliler veya köleler olarak insana hizmet etmeleri gerektiğini savunmaktadır.⁵⁴

Söz konusu tartışmaların temelde felsefi bir noktaya kayması muhtemeldir. Ayrıca hukuki düzenlemelerin henüz bu adım için genel geçer somut bir önerisi bulunmamaktadır. İnsan yaratıcı tartışması eser sahibinin manevi haklarının kim üzerinde doğacağı konusunu ilgilendirmektedir.⁵⁵ Dolayısıyla makale kapsamında üzerinde durulacak konu yapay zeka ürünlerin mali haklarının kim tarafından kullanılacağıdır.

---

⁵¹ F. Patrick Hubbard, "Do Androids Dream?: Personhood and Intelligent Artifacts," *Temple Law Review* 83, no. 405 (2010): 472-73, <https://papers.ssrn.com/abstract=1725983>; Ugo Pagallo, "Vital, Sophia, and Co.—the Quest for the Legal Personhood of Robots," *Information* 9, no. 9 (2018): 10, <https://doi.org/10.3390/info9090230>. Pagallo, Robot Sofia'ya vatandaşlık verilmesini Roma İmparatoru Caligula'nın kendi atını senator ilan etmesine benzeterek eleştirmektedir.

⁵² Roman Dremluiga, Pavel Kuznetcov ve Alexey Mamychev, "Criteria for Recognition of AI as a Legal Person," *Journal of Politics and Law* 12 (2019): 111-12.

⁵³ Mady Delvaux, *Report with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics* (Strazburg: European Parliament, 2017), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.pdf.

⁵⁴ Joanna Bryson, "Robots Should Be Slaves," iç. *Close Engagements With Artificial Companions: Key Social, Psychological, Ethical And Design Issues*, ed. Yorick Wilks (Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2010), 9; Pagallo, "Vital, Sophia, and Co.—the Quest for the Legal Personhood of Robots," 9; Peter Asaro, "Robots and Responsibility from a Legal Perspective," *IEEE* 4, no. 14 (2007): 23, <http://www.roboethics.org/icra2007/contributions/ASARO%20Legal%20Pe%20rspective.pdf>; Kurki Visa A.J., *A Theory of Legal Personhood* (Oxford: Oxford University Press, 2019), 182; Sangam Shakuntla, "Legal Personality for Artificial Intelligence with Special Reference to Robot: A Critical Appraisal," *Indian Journal of Law and Human Behavior* 6, no. 1 (2020): 20-21.

⁵⁵ Konu hakkında daha geniş açıklamalar için ayrıca bkz. Nurullah Enes Süheyl Belada, "Yapay Zekânın Meydana Getirdiği Ürünlerde Eser Sahipliği," *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi* (İstanbul: İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022), 40-76.

A. Tencent ve Yingxun – Dreamwriter Davası

1. Olay

Yapay zekanın bu üretici pozisyonunda olması basın yayıncıları açısından da kullanılabilir hale getirilmeye çalışılmıştır. Örneğin Çin’de ortaya çıkan bir uyuşmazlık bu güncel tartışmanın konusunu oluşturmaktadır. Dava Tencent Technology (Beijing) Co. Ltd. (davacı) ile Shanghai Yingxun Technology Co. (davalı) arasında görülmüştür. Tencent şirketi büyük şirketlerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için *Dreamwriter* isimli veri ve algoritma tabanlı ileri seviye bir yazma robotu geliştirmiştir. Dreamwriter geliştirilmesinden sonra borsa verilerini kullanarak bir ekonomi analizi yapmış ve bunu yayınlanabilecek bir haber metnine dönüştürmüş ve metin sonunda “Bu makale Tencent robotu Dreamwriter tarafından otomatik olarak oluşturulmuştur.” şeklinde bir not ile yayınlanmıştır. Dava konusu haber metni aynı gün davalı Yingxun Technology Co. tarafından da kendi web sitelerinde yayınlanmıştır. Yayınlanan haber makalesinin haklarının kendilerine ait olduğunu iddia eden davacı Tencent şirketi dava açmış ve hak talebinde bulunmuştur.⁵⁶

2. Eser

Mahkeme ilk önce ortaya çıkan makalenin telif hukuku kapsamında bir eser sayılıp sayılmayacağını değerlendirmiştir. Mahkemeye göre ortaya çıkan makale biçimsel özellikler itibariyle uyumlu ve borsa verilerinin analizi, muhakeme ve yansıtması açısından da anlamlıdır. Şablon, veri seçimi, analizi ve ifade biçimiyle makalenin entelektüel bir çalışma oluşturduğu kararlaştırılmıştır. Bu manada mahkeme, mevcut borsa bilgilerinin ve verilerin seçimi, analizi, ifade biçimi ve değerlendirmesinin belirli bir derecede *orijinalliğe* sahip olduğuna karar vermiştir. Eser sayılma anlamında ciddi eşiklerden birisi olan hususiyet şartının yapay zeka tarafından sağlanabildiği belirtilmiştir. Dolayısıyla yapay zeka tarafından oluşturulan bir haber makalesinin eser sayılabileceği şeklinde bir yargı kararı ortaya çıkmış gözükmektedir.

---

⁵⁶

Tencent v. Shanghai Yingxun Technology Co. Ltd. Kararı.

3. Hak Sahibi

Fakat bu durumda ikinci bir soru gündeme gelmektedir: ortaya çıkan bu eserin hakları kim tarafından kullanılacaktır? Mahkeme makalenin editör ekibi, ürün ekibi ve teknik geliştirme ekibinin dahil olduğu ana yaratıcı bir ekip tarafından hazırlandığını belirtmiştir. Bu yüzden makalenin davacı şirketin himayesinde yapay zeka kullanılarak tamamlandığı sonucuna varılmıştır.

Buradan hareketle mahkeme, çalışma ekibinin makalenin ortaya çıkmasındaki derin izlerini vurgulamıştır. Bu vurgu sebebiyle de şirket ekibinin kişiselleştirilmiş çabalarının bir ürünü olan makalenin lisanssız şekilde çoğaltılmasının Çin telif kanununa aykırılık oluşturacağına hükmetmiştir. Sonuç itibarıyla de yazılımın öz-farkındalığı olmaması sebebiyle makalenin eser sayılması halinde doğacak hakların davacı Tencent şirketi tarafından kullanılabilmesi sonucuna varmıştır.

IV. YAPAY ZEKA ÜRETİMLERİNİN YARARLANACAĞI KORUMA MODELLERİ

Yapay zeka üretimleri herhangi bir uyumsuzluğun her iki tarafında da yer alabilecek şekilde kullanım alanı bulabilmektedir. Geleneksel basın yayıncılarının dijital haber metinleri, Google ve META gibi hizmet sağlayıcı büyük platformlar tarafından yapay zeka ile derlenebilmektedir. Platformlar bu derlemeleri yaparken haber başlıkları ve snippet denilen küçük metin kırpıntıları ile kullanıcılarına hizmet sunmaktadır. Ancak oluşturulan snippetlar göre basın yayıncılarının site trafiklerinde ve küresel reklam gelirlerinden aldıkları paylarda doğrudan düşürücü bir etki sağlayabilmektedir. Çünkü yapay zeka tarafından üretilen snippetlar yazı hakkında yeterli bilgiyi içerdiğinde okuyucular haber linkine girmeye gerek duymamaktadır.

Diğer yandan Tencent davası⁵⁷ örneğinde olduğu gibi basın yayıncılarının haber metni üretiminde de yapay zekadan doğrudan yararlandıkları görülebilmektedir. Hatta bu kullanımların telif koruması ile korunamaması

---

⁵⁷

Tencent v. Shanghai Yingxun Technology Co. Ltd. Kararı.

sebebiyle yapay zeka sahibi şirketlerin de hukuki koruma talepleri gündeme gelebilmektedir.

Buradan hareketle söylenebilir ki basın yayın sektöründeki uyuşmazlıklarda yapay zekanın hem basın yayıncıları tarafından hem de büyük yayıcı platformlar tarafından kullanıldığı görülmektedir. Yani davalarda karşı karşıya gelen basın sektörü ve dijital platformların her ikisi de haber metinlerinin üretilmesi ve yayımı için yapay zekaya müracaat etmektedir.

A. Eserin Orijinal Sayılması Durumunda

Buradaki sorunun çözümü için ister yapay zeka ister insan yazarlar tarafından üretilen basın yayınlarının hukuki bir koruma altına alınması gerekmektedir. Bağlantılı hakların kullanımı için kanunlarda insan yaratıcı şartının aranmıyor olması bu hakların yapay zeka ürünleri açısından kullanımını kolaylaştırmaktadır. Infopaq kararından hareketle üretilen eserlerin yalnızca orijinallik taşıması bağlantılı hakların kullanımı için yeterli olmaktadır.⁵⁸ Yine de yapay zeka tarafından üretilen ürünlerin orijinallik taşıyıp taşıyamaması çetin bir meseledir. Ancak gerek Avustralya federal mahkemesinin *Dabus* kararında⁵⁹ gerekse Çin mahkemesinin *Feilin* kararında⁶⁰ yapay zeka ürünlerine yaratıcılık unsuru taşıyabilecekleri kabul edilmiştir. Bu sebeple yapay zekanın ürettiği haber metinlerinin orijinallik şartını aşıyor olmaları durumunda atanmış olan bağlantılı hak sahibi bundan doğan haklarını kullanabileceklerdir.

Fakat sorun şu ki basın yayıncılarının koruma talepleri bundan dört yüzyıl öncesinde çıkan ilk gazete sahibinden beri reddedilmektedir.⁶¹ Hak taleplerinin reddedilmesinin altında bugüne haberin serbest dolaşımının engellenmemesi gerekçesi yatmıştır. Zira basın yatırımcısı hem 1) fiili gazete satışlarından hem de 2) reklam gelirlerinden olmak üzere iki farklı kâr elde etmekteydiler. Ancak bugün gelen noktada haberin dijitalleşmesi fiili gazete satışlarını; basın yatırımcısının

---

⁵⁸ Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening Kararı.

⁵⁹ Thaler v Commissioner of Patents Kararı.

⁶⁰ Feilin v Baidu Kararı.

⁶¹ Podszun, "Searching the Future of Newspapers," 261.

ürettiği hazır haberleri derleyerek para kazanan büyük platformlar sebebiyle de reklam gelirlerini kaybetmenin eşğine gelmişlerdir. Dolayısıyla gelinen noktada haberin serbest dolaşımını haber yatırımcısının haber üretmez hale gelmesi durumu tehdit etmektedir.

B. Orijinallik Aranmayan Bağlantılı Hak Durumunda

Diğer yandan AB tarafından yürürlüğe koyulan CDSM basın yatırımcısının finansal ve organizasyonel yatırımlarını korumak üzere çıkarılmıştır. Yönerge basın yayıncılarına özel yeni bir bağlantılı hak tanımıştır. Yönergenin 2.maddesinin ilk fıkrasında basın yayınları esas olarak gazetecilik niteliğindeki edebi eserlerden oluşan ancak diğer çalışmaları da içerebilen koleksiyonlar olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda basın yayını, gazete ve dergi yayınları gibi kamuoyuna bilgi sağlama amacıyla hizmet sağlayıcının inisiyatifiyle editoryal bir kontrolden geçerek üretilmiş tek başlık altında herhangi bir mecrada yayınlanan süreli veya düzenli güncellenen yayınlar olarak tanımlanmaktadır.⁶² Buradan da anlaşıldığı gibi basın yayıncılarına tanınan bağlantılı hakkın kullanımı yalnızca hususiyet şartını gerçekleştiren yayınları değil hususiyet taşımayan yayınları da kapsamaktadır.

Yapay zekanın meydana getirdiği basın yayınları için üretilen bu yöntemler dışında kalan ürünler hukuki korumadan yoksun durumdadır. Bu sebeple yapay zeka yatırımcıları araştırmalarını yeterince şeffaf şekilde yürütmemektedirler. Zira çok hızlı biçimde çok fazla fikri üretim yapma potansiyeline sahip olan yapay zeka ürünlerine genel geçer bir hak sağlanması gayet ince bir hukuk işçiliği gerektirmektedir. AIPPI 2019 çalışmaları tüm yapay zeka üretimleri için yasal bir düzenlemenin nasıl yapılacağını tartışmış ve çeşitli yaklaşımlar ortaya koymuştur.⁶³ Bu konuda bir başka görüş ise üretim hızı sebebiyle güncelliğini

---

⁶² Dijital Tek Pazarda Telif Hakları.

⁶³ Belada, "Yapay Zekânın Meydana Gettiirdiği Ürünlerde Eser Sahipliği," 93-95.

çabuk yitiren yapay zeka ürünleri için CDSM’de basın yayıncısına getirilen kısa süreli korumanın emsal alınabileceği şeklindedir.⁶⁴

SONUÇ

Basın yayıncıları çıkartılan ilk gazeteden beri koruma taleplerini dile getirmişlerdir. Ancak bu talepleri kanun koyucular tarafından yerinde görülmemiş ve günümüze kadar haber serbestçe dolaşımında kalabilmiştir. META ve Google gibi büyük dijital hizmet sağlayıcılar tarafından verilen hizmetler basın yayıncıları ile kesişmeye başlamıştır. Yaşanan bu çakışma Rupert Murdoch gibi küresel basın yatırımcılarını bile bu şirketler ile lisans anlaşmaları yapmaya zorlamıştır. Bu gibi bir durumda toplu bir hukuki yaklaşım sergilenmediği müddetçe küçük basın yatırımcısı tekneyle okyanusta balık tutmaya çalışıyor gibi kalmaktadır. Zira Almanya ve İspanya gibi Avrupa devletlerinin iç hukuklarında aldıkları koruma önlemleri dahi işe yaramamıştır. Neticede basın yatırımcılarını ya Alman Springer örneğindeki gibi eserlerini Google’a bedelsiz lisanslamak zorunda bırakmış ya da İspanya’daki gibi Google’ı ülkeden çıkmak zorunda bırakarak basın yatırımcısını internette görünmezliğe sürüklemiştir.

Yapay zeka ile derlenerek sunulan haberler sebebiyle reklam ve tirajlarını kaybetmekle karşı karşıya kalan haber yayıncılarının talepleri Avrupa Birliği çatısı altında çıkarılan Dijital Tek Pazarda Telif Hakları yönergesi ile karşılık bulmuştur. Getirilen bu düzenleme ile basın yatırımcıları ürettikleri yayınlar için iki yıllık bir koruma sağlayacak, çoğaltma ve yayma haklarını ellerinde tutabileceklerdir. Getirilen düzenlemenin yayınlarda hususiyet şartı aramaması yapay zeka tarafından üretilen yayınların korunmasında da kolaylık sağlayacaktır. Zira yapay ürünlerinin fikri mülkiyette takıldıkları en çetin şartlardan birisi olan hususiyet kriterinin bu şekilde aşılması basın yayıncılarının yapay zeka yatırımlarını da artıracaktır.

Ayrıca CDSM ile basın yayınına getirilen koruma, yayının yazarı olmadığı durumda doğrudan şirket sahibine bırakılmıştır. Yapay zekanın ürettiği haber

---

⁶⁴ Martin Senftleben ve Laurens Bujitelaar, “Robot Creativity: An Incentive-Based Neighboring Rights Approach,” *SSRN* (2020): 19, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3707741>.

metninden doğan hakların şirket sahibi tarafından kullanılabilmesine hükmeden Çin mahkemesinin *Tencent* kararında da benzer bir görüş dikkat çekmektedir.

Ülkemizde basın yayınlarının devamlılığını ve yatırımcının korunabilmesi için yapılacak düzenlemelerin dikkatle yapılması gerekmektedir. Ancak küresel büyüklükteki yatırımcıların veya AB gibi toplu hareket eden birliklerin basın yayıncılarının yatırımlarını korumakta başarılı oldukları unutulmamalıdır. GAFA (Google, Amazon, Facebook, Apple) gibi dev hizmet sağlayıcıların olduğu piyasalarda basın yatırımcılarına toplu hak takibi imkânı sağlanarak yalnız bırakılmamaları gerekmektedir.

Bütün bunlara ek olarak AIPPI 2019 raporuna bakılarak yapay zeka tarafından basın yayınları dışındaki üretimler için yapılacak düzenlemelerin de çok uzak olmadığı gözükmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar, bu çalışmada çıkar çatışması olmadığını bildirmiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar, bu çalışma için etik kurul onayı gerekip gerekmediğini belirtmemiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has declared that there is no conflict of interest in this research.

Ethics Committee Approval: The author has not declared whether ethical committee approval is required for this research.

KAYNAKLAR

- ABD Telif Hakkı Bürosu. "Compendium II of Copyright Office Practices." Erişim tarihi Nisan 09, 2023. <https://www.copyright.gov/history/comp/compendium-two.pdf>.
- Ali Haydar Efendi. *Dürer'ül-Hükkâm Şerhu Mecelleti'l-Ahkâm*. İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2016.
- Asaro, Peter. "Robots and Responsibility from a Legal Perspective." *IEEE* 4, no. 14 (2007): 1-5, <http://www.roboethics.org/icra2007/contributions/ASARO%20Legal%20Perspective.pdf>.
- Avrupa Birliği Adalet Divanı 4.D. Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening, E. Case C-5/08.16. 07.2009. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0005>).
- Axelspringer. "International Publishers Sign 'Hamburg Declaration to Protect Intellectual Property Rights'." Erişim tarihi Nisan 07, 2023. <https://www.axelspringer.com/en/ax-press-release/international-publishers-sign-hamburg-declaration-to-protect-intellectual-property-rights>.
- Beijing Internet Court. Feilin v Baidu. E. Jing 0491 Min Chu No. 239, 25.04.2019. https://english.bjinternetcourt.gov.cn/2019-05/28/c_168.htm.
- Belada, Nurullah Enes Süheyl. "Yapay Zekânın Meydana Getirdiği Ürünlerde Eser Sahipliği." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Belçika Fikri Mülkiyet Konsili. "Belge Avis Du Conseil De La Propriété Intellectuelle Du 19 Juin 2020." Erişim tarihi Nisan 09, 2023. <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Intellectual-property/Avis%20Conseils%20Propri%C3%A9t%C3%A9%20intellectuelle/Avis-CPI-19062020.pdf>.
- Bryson, Joanna. "Robots Should Be Slaves." İç. *Close Engagements With Artificial Companions: Key Social, Psychological, Ethical And Design Issues*, ed. Yorick Wilks, 63-74. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2010.

- CCIA. *White Paper: Understanding 'Ancillary Copyright in the Global Intellectual Property Environment*. Washington: CCIA, 1972. <http://www.ccianet.org/wp-content/uploads/2015/02/CCIA-Understanding-AncillaryCopyright.pdf>.
- Delvaux, Mady. *Report with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics*. Strazburg: European Parliament, 2017. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.pdf.
- Dremluga, Roman, Pavel Kuznetsov ve Alexey Mamychev. "Criteria for Recognition of AI as a Legal Person." *Journal of Politics and Law* 12 (2019): 105-112.
- EUR-Lex. "Digital Single Market Directive (EU) 2019/790." Erişim tarihi Mart 07, 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790>.
- EUR-Lex. "Dijital Tek Pazarda Telif Hakları ve Bağlantılı Haklar." Erişim tarihi Mayıs 17 2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.
- EUR-Lex. "Dijital Tek Pazarda Telif Hakları." Erişim tarihi Nisan 08, 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790>.
- European Publishers Council. *Hamburg Declaration Regarding Intellectual Property Rights*. Berlin: EPC, 2009. https://www.fieg.it/upload/documenti_allegati/Hamburg_Declaration.pdf.
- Federal Court of Australia. *Thaler v Commissioner of Patents*. E. FCA 879, 30.07.2021. <https://haugpartners.com/wp-content/uploads/2021/12/Australia-Thaler-v-Commissioner-2021-FCA-879.pdf>.
- Furgal, Ula. "The Emperor Has No Clothes: How the Press Publishers' Right Implementation Exposes Its Shortcomings." *GRUR International* 72, no. 7 (2023): 650-664. <https://doi.org/10.1093/grurint/ikad025>.
- Furgal, Ula. "The Eu Press Publishers' Right: Where Do Member States Stand?" *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 16, no. 8 (2021): 887-93. <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab105>.
- Geiger, Christophe, Oleksandr Bulayenko ve Giancarlo Frosio. "Opinion of the CEIPI on the European Commission's Copyright Reform Proposal, with a

- Focus on the Introduction of Neighbouring Rights for Press Publishers in EU Law." *SSRN* (2016). <https://papers.ssrn.com/abstract=2921334>.
- Güz, Nurettin. "Gazeteler ve Yazılı Basın Tarihi." İç. *İletişim Tarihi ve Sosyolojisi*, 1-25. Erzurum: Atatürk Üniversitesi AÖF, 2012.
- Hubbard, F. Patrick. "Do Androids Dream?: Personhood and Intelligent Artifacts." Erişim tarihi Mayıs 17, 2024. <https://papers.ssrn.com/abstract=1725983>.
- Hugenholtz, P. Bernt. "Neighbouring Rights Are Obsolete." *IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law* 50, no. 8 (2019): 1006-11. <https://doi.org/10.1007/s40319-019-00864-3>.
- İbn Haldun. *Mukaddime*. İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayınları, 2015.
- Lee, Ju Yoen. "Can an Artificial Intelligence Chatbot Be the Author of a Scholarly Article?." *Journal of Educational Evaluation for Health Professions* 20 (2023): 1-6, <https://doi.org/10.3352/jeehp.2023.20.6>.
- Matulionyte, Rita ve Jyh-An Lee. "Copyright in Ai-Generated Works: Lessons from Recent Developments in Patent Law." *SCRIPTed: A Journal of Law, Technology and Society* 19 (2022): 5-35.
- Nederland Hoge Raad. Arka Koltuk Davası. E. ECLI:NL:PHR:2008:BC2153, 30.05.2008. <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:2008:BC2153>.
- News Corp. "News Corp and Google Agree To Global Partnership On News." Erişim tarihi Şubat 17, 2021. <https://newscorp.com/2021/02/17/news-corp-and-google-agree-to-global-partnership-on-news/>.
- NTV. "İki Devlik Tekel Sona Eriyor: Google Ve Meta İnternet Reklam Pazarının Yarısını Daha Azını Kontrol Ediyor." Erişim tarihi Nisan 07, 2023. <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/iki-devlik-tekul-sona-eriyor-google-ve-meta-internet-reklam-pazarinin-yarisini-daha-azini-kontrol-ediyor,3NLx8RAL1kq9AazHso0UUA>.
- Ortutay, Barbara. "Facebook to Invest \$300 Million in News, Focusing on Local." AP NEWS. Erişim tarihi Ocak 15, 2019. <https://apnews.com/article/---5a70617ac06b4b65ad32dc2e4d372eed>.
- Pagallo, Ugo. "Vital, Sophia, and Co.—the Quest for the Legal Personhood of Robots." *Information* 9, no. 9 (2018): 230. <https://doi.org/10.3390/info9090230??>.

- People's Court of Nanshan District of Shenzhen. Tencent v. Shanghai Yingxun Technology Co. Ltd. E. Yue 0305 Min Chu No. 14010, 24.12.2019. <https://www.chinajusticeobserver.com/law/x/2019-yue-0305-min-chu-14010>.
- Podszun, Rupprecht. "Searching the Future of Newspapers: With a Little Help from Google and IP Law?." *IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law* 44, no. 3 (2013): 259-62. <https://doi.org/10.1007/s40319-013-0037-2>.
- Rendas, Tito. "Does Size Matter? The Press Publishers' Right and the Implementation of the 'Very Short Extracts' Limitation." *Journal of Intellectual Property Law & Practice* 17, no. 6 (2022): 473-74. <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpac040??>.
- Senftleben, Martin ve Laurens Bujitelaar. "Robot Creativity: An Incentive-Based Neighboring Rights Approach." *SSRN* (2020): 1-24.
- Shakuntla, Sangam. "Legal Personality for Artificial Intelligence with Special Reference to Robot: A Critical Appraisal." *Indian Journal of Law and Human Behavior* 6, no. 1 (2020): 15-22.
- South Korean Copyright Act. S. 18547 (2021). <https://www.copyright.or.kr/eng/laws-and-treaties/copyright-law/act.do>.
- Statista. "Global Search Engine Desktop Market Share 2023." Erişim tarihi Nisan 07, 2023. <https://www.statista.com/statistics/216573/worldwide-market-share-of-search-engines/>.
- Suluk, Cahit. "Avrupa Birliği Hukukunda Basın Yayıncılarına Tanınan Bağlantılı Haklar." *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7, no. 12 (2022): 169-227.
- Suluk, Cahit. "Haber İçin Google'ın Telif Ödemesi." Erişim tarihi Temmuz 26, 2022. <https://fikrimulkiyet.com/haber-icin-googlein-telif-odemesi/>.
- Talke, Armin. "The "Ancillary Right" for Press Publishers: The Present German and Spanish Legislation and the Eu Proposal." *IFLA WLIC* (2017): 1-6. <http://library.ifla.org/1849/1/119%20talke%20en.pdf>.
- UKIPO (İngiliz Patent Ofisi): DABUS Kararı – E. GB1816909.4/GB1818161.0, BL O/741/19, 04.12.2019, <https://www.ipo.gov.uk/p-challenge-decisionresults/o74119.pdf>.

Visa A.J., Kurki. *A Theory of Legal Personhood*. Oxford: Oxford University Press, 2019.

Xalabarder, Raquel. "The Remunerated Statutory Limitation for News Aggregation and Search Engines Proposed by the Spanish Government - Its Compliance with International and EU Law." *SSRN* (2014): 1-40. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2504596>.